

Postanowienie z dnia 17 czerwca 2011 r.

II UZ 15/11

Sprawa, w której przedmiotem sporu jest wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe, jest sprawą z zakresu ubezpieczeń społecznych, w której nie ma obowiązku uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej, Dz.U. Nr 225, poz. 1635 ze zm.). W konsekwencji, koszty wynikające z uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w takiej sprawie, nie stanowią kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw lub celowej obrony (art. 98 § 1 i 3 k.p.c.).

Przewodniczący SSN Jerzy Kuźniar, Sędziowie SN: Józef Iwulski, Romualda Spyt (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 17 czerwca 2011 r. sprawy z wniosku S.-T. Spółki z o.o. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w W. z udziałem Jana B. o ubezpieczenie społeczne, na skutek zażalenia organu rentowego na postanowienie zawarte w wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 30 listopada 2010 r. [...]

1. z m i e n i ł zaskarżone postanowienie i zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału we Wrocławiu na rzecz Jana B. kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

2. oddalił wniosek organu rentowego o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

U z a s a d n i e

Wyrokiem z dnia 30 listopada 2010 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu z dnia 26 kwietnia 2010 r. oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w W. z

dnia 22 czerwca 2009 r. w ten sposób, że ustalił, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe Jana B. z tytułu zatrudnienia w „S.-T.” Spółce z o.o. z siedzibą przy ul. A. w W. w styczniu 2009 r. wynosiła 1.126,00 zł oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w W. - na rzecz wnioskodawcy - „S.T.” Spółki z o.o. - kwotę 137 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 120 zł zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. Pełnomocnik organu rentowego wniósł zażalenie na postanowienie o zasądzeniu kosztów procesu powiększonych o opłatę skarbową od pełnomocnictwa w postępowaniu apelacyjnym na rzecz wnioskodawcy w kwocie 17 zł. Zarzucił naruszenie przepisów art. 98 k.p.c., przez zasądzenie od pozwanego organu rentowego kosztów procesu w kwocie 137 zł będącej sumą zasądzonych kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym w kwocie 120 zł oraz opłaty skarbowej w wysokości 17 zł za pełnomocnictwo procesowe, przy jednoczesnym pominięciu przez Sąd treści art. 114 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.), na podstawie którego organ rentowy zwolniony jest od ponoszenia opłat skarbowych.

W uzasadnieniu zażalenia stwierdzono, że „w ocenie organu rentowego Sąd Apelacyjny uznając, że do kosztów procesu zaliczane są wszelkie koszty ponoszone przez podmioty postępowania, w tym także opłata skarbową od pełnomocnictwa procesowego, bezpodstawnie jednak obciążył organ rentowy jako stronę przegrywającą proces kwotą 17 zł stanowiącą wyżej wskazaną opłatę skarbową, gdyż pominął treść art. 114 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którym w zakresie prowadzonej działalności określonej w ustawie Zakład nie ponosi opłat skarbowych i sądowych. Ustawodawca w przepisie tym wprost uregulował tę kwestię, która nie budzi żadnych wątpliwości interpretacyjnych.”

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione, ale z innych przyczyn niż wskazywane przez skarżącego. Stosownie do treści art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). W myśl § 3 tego artykułu, do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata (także radcę

prawnego) zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony. Nie powinno budzić wątpliwości, że ciążący na stronie reprezentowanej przez adwokata (radcę prawnego) obowiązek zapłaty opłaty skarbowej od dokumentu pełnomocnictwa należy do kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw lub celowej obrony. Uiszczenie tej opłaty - w sytuacji, w której strona nie korzysta z odpowiedniego zwolnienia w tym zakresie - stanowi dopełnienie wymagania przewidzianego w obowiązujących przepisach prawa i jest zarazem warunkiem formalnoprawnej zgodności sporządzenia dokumentu pełnomocnictwa z prawem. Tym samym uiszczenie opłaty skarbowej od dokumentu stwierdzającego ustanowienie pełnomocnika jest poniesieniem wydatku, który z obiektywnego punktu widzenia jest konieczny do realizacji praw strony w postępowaniu sądowym. Skoro ustawodawca w art. 98 § 3 k.p.c. zaliczył wynagrodzenie jednego adwokata do kosztów niezbędnych, to nie inaczej - aczkolwiek na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. - należy zakwalifikować koszt poniesionej przez stronę opłaty skarbowej ściśle związanej z udzieleniem temu adwokatowi pełnomocnictwa procesowego (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2003 r., III CZP 2/03, OSNC 2003 nr 12, poz. 161).

Skarżący całkowicie błędnie wywodzi, że jego ustawowe zwolnienie od opłaty skarbowej oznacza, że nie ma on obowiązku zwrotu kosztów procesu w takiej części, w jakiej pokrywają one tę opłatę, do której zobowiązana byłaby strona przeciwna. Tak więc opłata skarbowa od pełnomocnictwa udzielonego przez stronę przeciwną (odwołującego się), byłaby wydatkiem pełnomocnika tej strony i wchodziłaby w skład kosztów procesu, gdyby obowiązek jej uiszczenia wynikał z przepisów obowiązującego prawa. Stosownie do art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz.U. Nr 225, poz. 1635 ze zm.), nie podlega opłacie skarbowej złożenie dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa albo jego odpisu, wypisu lub kopii w sprawie z ubezpieczenia społecznego. Nie ulega wątpliwości, że niniejsza sprawa, w której przedmiotem sporu jest wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe, jest sprawą z zakresu ubezpieczeń społecznych, w której nie ma obowiązku uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. W konsekwencji przyjęć należy, że koszty uiszczonej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, które z mocy ustawy nie podlegają tej opłacie, nie stanowią kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw lub celowej

obrony i nie ma podstaw do zasądzenia równowartości tej opłaty od strony przegrywającej proces.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy na mocy art. 398¹¹⁶ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie w sposób wynikający z sentencji. Biorąc zaś pod uwagę, że zmiana zaskarżonego postanowienia nie jest wynikiem podzielenia zarzutów skarżącego, które okazały się oczywiście bezzasadne, lecz na skutek dostrzeżenia uchybienia niewytkniętego w zażaleniu, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że wniosek o zasądzenie od strony przeciwnej kosztów postępowania zażaleniowego nie może zostać uwzględniony (art. 109 § 2 k.p.c.).

=====